

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

ТЕЗИ

**ТЕОРЕТИЧНОГО СЕМІНАРУ КАФЕДРИ
ЕКОНОМІКИ ПРОМІСЛОВОСТІ ЗА ТЕМОЮ
«РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В
УМОВАХ СИСТЕМНОГО ГЛОБАЛЬНОГО ВИКЛИКУ
2020 РОКУ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

27.04–30.04.2020 РОКУ

м. Одеса

Література

1. Чижевський А.Л. Земное эхо солнечных бурь. М. : Мысль, 1976. 322 с.
2. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли / Общ. ред. акад. А.М. Румянцева. М. : Прогресс, 1968. 600 с.
3. Макей Л. Урожайність залежить від сонячної активності. *Агробізнес сьогодні*. 2010. №5. С. 16–17.
4. Соколов І.Д., Тарапатов І.Д., Борисенко О.П. Динаміка врожаїв зернових культур і їх прогноз. *Вісник аграрн. науки*. 1996. №9. С. 42–49.
5. Злупко С.М. Українська наукова школа економічної кон'юнктури та її вплив на світову економічну думку. *Економіка України*. 1997. №3. С. 75–82.
6. Кауфман И.И. Теория колебания цен. Харьков : Универс. типогр., 1867. 288 с.
7. Хансен Э. Экономические циклы и национальный доход. М. : Иностр. лит-ра, 1959. 760 с.
8. Pigou A. Industrial Fluctuations. London, 1927. 397 с.
9. Варга Е.С. Экономические кризисы. М. : Наука. 1974. 439 с.
10. Шиян Д.В. Аграрні цикли: історія, методологія, практика. *Економіка АПК*. 2013. №2. С. 43–48.
11. Jevons W.S. The Solar Period and Price of Corn (1875). *Investigations in Currency and Finance. London*. 1884. P. 194–205.
12. Jevons H.S. The Causes of Employments. The Sun's Heat and Trade Activity. *Contemporary Review*. 1910. №96. P. 167–189.
13. Moore H.L. Economic Cycles, Their Law and Cause. *Macmillan, New York*. 1914. Pp. 68–80; *Generating Economic Cycles*. New York, 1923. 141 p.
14. Антология экономической классики. М. : Эконом, Ключ, 1993. 486 с.
15. Хаберлер Г. Процветание и депрессия: теоретический анализ циклических колебаний. Челябинск : Социум, 2008. 402 с.
16. Hansen A. The Bussiness Cycle in its Relation to Agriculture. *Journal of Farm Economics*, 1932. P. 59–67
17. Clark J.M. Strategic Factors in the Business Cycle, 1934. 256 p.
18. Handwörterbuch der Staatswissenschaften». Jena, 1901. 1156 p.
19. Мендельсон Л. А. Экономические кризисы и циклы XIX века. Москва, 1949. 840 с.

**Лобоцька Л.Л., к.т.н., доц.
Борги України і короновірус**

Ситуація, яка склалася на сьогодні із-за пандемії, ставить актуальні завдання подальшого розвитку економіки в країнах світу. В Україні це

завдання стає особливо проблематичним у зв'язку з великими борговими зобов'язаннями перед зовнішніми і внутрішніми кредиторами.

В обзорі [1] відмічено, що на кінець 2018 р. глобальний борг країн світу становив 243,2 трлн доларів, або 327 % глобального ВВП. Борг розвинутих країн становив 72,5 %, а борг країн з ринками, що розвиваються – 27,5 %. Найбільшими боржниками у світовому масштабі є найбагатші та стрімко зростаючі країни світу – США, Японія і Китай. За оцінками МВФ, на дані країни припадає більше ½ глобального боргу, що суттєво перевищує їх частку в світовому ВВП. На кінець 2018 р. сукупний борг США дорівнював 68 трлн доларів (326 % ВВП). Сукупний борг складається із зовнішнього і боргу перед внутрішніми кредиторами.

Державний борг на кінець 2018 р. склав: Японія – 237,1% ВВП, Греція – 183,3%, Італія – 132,1%, Португалія – 121,4%, Сінгапур – 108,3%, США – 107,8%, Бельгія – 101,4%, Іспанія – 97,0%, Франція – 98,6%, Канада – 90,6% , Україна 63,9 % [1].

Динаміка зовнішнього державного боргу України у 2012–2018 рр. наведена в таблиці 1, з якої слідує, що за період 2015-2018 рр. зовнішній борг зріс на 34,4 %, відповідно борг на 1 особу підвищився на 7,65 %.

Таблиця 1 - Динаміка зовнішнього державного боргу України у 2012–2018 рр.

Рік	Зовнішній державний борг України, млрд доларів США	ВВП, млрд доларів США	Відношення Зовнішнього державного боргу до ВВП, %	Сума боргу на 1 особу, доларів США
2012	38,7	175,8	18,3	617,4
2013	37,5	183,4	17,3	824,41
2014	38,8	131,8	26,3	1133,0
2015	43,4	90,6	46,9	1111,6
2016	45,6	93,3	45,8	1135,0
2017	49,0	99,3	46,9	1170,4
2018	50,5	122,7	41,2	1196,7

У 2017 році державний борг України сягнув максимального значення в розмірі 76,4 млрд доларів США, у співвідношенні до ВВП країни – 84,6%, і він перевищував середній рівень боргу країн, що розвиваються. У 2018 та 2019 роках борг продовжував зростати. Зростали також суми обслуговування боргу. Тому сьогодні стає питання, за рахунок яких джерел погашати ці борги.

Одним з джерел є прямі іноземні інвестиції. Однак за останні роки спостерігається їх зниження (табл. 2) [3].

На жаль, управління Україною на сьогодні недостатньо професійне. Головне – в країні високий рівень корупції, тіньової економіки, слабка судова система, тому великі грошові потоки йдуть мимо державного бюджету.

Таблиця 2– Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україні, млн доларів

США

Рік	ПІІ в Україну	ПІІ з України	Сальдо
2012	8401	1206	+7195
2013	4499	420	+4079
2014	410	111	+299
2015	2961	-51	+3012
2016	3284	16	+3268
2017	2202	8	+2194
2018	2355	-5	+2360
2019	3070	648	+2422

Прийняття Закону про приватизацію землі сільськогосподарського призначення не забезпечить значного покращення фінансового стану, а позбавить населення країни останнього національного ресурсу.

Сьогодні ситуація у світі і в Україні, зокрема, ускладнилася пандемією коронавірусу. Карантин, який введено в багатьох країнах світу, призвів до зупинення роботи багатьох підприємств, росту безробіття, зниженню доходів населення. Можливо, світ наближається до нової фінансової кризи, яка буде мати більш сильний вплив на економіки країн, ніж криза 2008-2009 рр. Ті країни, які створили достатній резервний фонд, зможуть згладити цей негативний вплив. На жаль, в Україні резерву недостатньо. Значно постраждає малий і середній бізнес, зокрема сфери послуг, туризму, готельно-ресторанний бізнес і т.і.

Особливо слід зупинитися на сфері освіти. Якість освіти в умовах карантину вочевидь постраждала. Значних зусиль викладачів як середніх шкіл, так і ВИШів недостатньо, щоб забезпечити викладання матеріалу на високому рівні. Крім того, порушується зворотний зв'язок з аудиторією, звужується можливість оцінити, як персонально кожний слухач засвоює матеріал. Проведення лабораторних занять, в тому числі на комп'ютерах, зводиться до демонстраційного показу. За цих умов навантаження на викладачів і студентів зростає. Великий обсяг роботи повинен виконувати студент самостійно.

Суспільство наближається до цифровізації, і це потребує нових підходів до організації життя, в тому числі до навчального процесу. Сьогодні треба замислитися, попит на які спеціальності буде в майбутньому, які знання будуть затребувані. Економіст – це професія, яка буде завжди потрібна суспільству, тому що саме прогрес, нові проекти, нові технології є двигуном розвитку, а економіст повинен оцінити їх ефективність, доцільність розробки і впровадження в життя. Отже, спеціальність економіста – перспективна!

Література

1. Глобальний борг та новітні тренди боргових потоків капіталу: ризики і можливості для України. URL: http://optimacenter.org/userfiles/Debt_Ukr_risks_5.pdf (дата звернення 26.04.2020)
2. Фердичко Л.Є., Піхоцька О.М. Стан зовнішнього державного боргу в економічних реаліях України: його аналіз, причини і наслідки. - *Економіка та держава*. 2019. № 11. С. 25–29. DOI: [10.32702/2306-6806.2019.11.25](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.11.25)
3. Прямі іноземні інвестиції в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/fdi/> (дата звернення 26.04.2020)

**Мініна В.О., аспірант
Федорова Т.С., аспірант**

Економічний стан малих, середніх підприємств та агрохолдингів в умовах глобальної пандемії

Епідемія коронавірусу SARS-CoV-2 дісталася України, а саме 3 березня 2020 року був підтверджений перший випадок зараження, що виявився в Чернівецькій області. Пізніше, уряд ввів карантин на всій території України. Таким чином, Україна опинилася в одному ряду з іншими країнами, що стали на шлях боротьби з пандемією.

Через введення карантину ряд підприємств були вимушені призупинити свою діяльність. Згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про попередження поширення на території України на гострі респіраторні хвороби COVID-19, викликані коронавірусів SARS-CoV-2» під заборону роботи потрапив наступний перелік суб'єктів господарювання:

- 1) заклади громадського харчування (ресторанів, кафе тощо);
- 2) торговельно-розважальних центрів;
- 3) інші заклади розважальної діяльності: фітнес-центри, заклади культури, торговельного і побутового обслуговування населення.

Виключенням стали:

- 1) заклади торгівлі продуктами харчування, засобами гігієни, лікарськими засобами та медичними виробами, технічними та іншими засобами реабілітації;
- 2) підприємства з продажу пального, деталей та приладдя для транспортних засобів та сільськогосподарської техніки, засобами зв'язку та телекомунікацій, що відтворюють та передають інформацію;
- 3) провадження діяльності з надання фінансових послуг, діяльності фінансових установ і діяльності з інкасації та перевезення валютних цінностей;